

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 20: Ad Maecenatem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

Aternos nominat. & Od. 16. epod. proteruum *Africanum*. Seruius ad illum Virg. locum Alex. *tristeis Amarillidis iras* hunc locum profert: & videtur proteruitatem interpretari iram non veram: *quæ ali- quid gratia* (inquit) *habere* consuevit.

LUBRICVS ASPICII] lubricus ad aspiciendum. quem difficile sit ita constanter, & continenter aspicere, vt Glyceræ complexum non expectas. qui aspicientem percellere solet. & tralatio ducta est à via lubrica, in qua insistere, aut ingredi sine casu aliquo, vel prolapsione agrè quilibet potest. nonnulli sic: cuius splendorem oculi ferre non possunt. quod non displicet: alij vultum aspici lubricum, politissimum, nitidissimum, & pulcherrimum interpretantur. nihil præterea. animaduertendum autem hoc loquendi genus *lubricus aspici*, à Græcorum consuetudine ductum. de quo ad Od. 8. lib. 4. dicemus.

CYPRVM DESERVIT.] Cyprum, vbi religiosissimè colitur, & cuius est præses, custos & domina, vt supra Od. 3. hoc loco autem studiosum adolescentem admonere volo de eo, quod tradit interpretes Homeri *ἱλιάδ. ε.* cur Venus Cypris dicatur, recentioribus hominibus non esse notum, Ait enim ille Cyprin dictam ab Homero, quasi *κυπριν*, propterea quòd sine Venere, id est sine concubitu, & complexu venereo mulieres grauidæ non fiant. Induxit autem (inquit ille) & decepit Hesiodum, ceterosque poetas Homero posteriores, id, quod ait Homerus *ἱλιάδ. θ. ἢ δ' ἄρα Κύπρον ἵκα- τε φιλομειδῆς Ἀφροδίτη.* ex illis verbis enim existimant Venerem in Cypro esse natam. sed eò (inquit) profecta est, quia ibi colitur. non continuè autem si quis Deus aliquo in loco colitur, in eo quoque natus est. ita nunquam ab Homero Apollinem Delium, aut Pythium esse appellatum, quamuis sciat Homerus utroque in loco eum sanctissimè coli, templaque ei religiosissima esse consecrata. Omnia autem ferè deorum epitheta apud Homer. vel ab animi affectibus, vel ab actionib⁹, vel ab ijs, quæ ad corpus pertinent, deducta sunt: vt *Ἀπόλλων ἐκάπτεβελῆτης*, & *ἐκηβόλος* & *ἐκάεργος γλαυκῶπις Ἀθήνη*. *λευκόλευκος ἦρι. ῥοδόδακτυλος ἠὲ λευκόφυρος ἦ- ρη.* *νεφεληγερέτα Ζεύς.* *Ἄρης βροτοπόρογος.* *Ποσειδῶν ἐνοσίγαιος,* & *κωανοχαίτης.* id est, Apollo iaculator, & longe iacians, & procul à se arcens: Pallas glaucis oculis, seu horribili aspectu: Iuno candidis vlnis. Aurora roseis digitis: Hebe candidis talis, seu calcaneis. Iupiter nubium congregator. Mars mortalium pestis ac pernicius. Neptunus terræ concussor, & glauca Cæsarie.

ET VERSIS ANIMOSVM EQVIS PARTHV M] Parthos fugientes ex equis pugnare traditum est: sic Ode 13. lib. 2. *Miles sagittas, & ce- lestem fugam Parthi: catenas Parthi, & Italum Robur.* repetendum verbum, perhorrescit *ἀπό κοινῶ.* & epistola ad August. lib. 2. *Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus, Inuenior Parthi mendacior.* de quo loco suo loco. Virg. Georg. 3. *Fidentem- que fuga Parthum, versisque sagittis.* Cicero ad Papi. Pætum, iocans. *Itaque obtemperare cogito præceptistuis. hoc amplius, nauicularum habere aliquid in ora maritima. contra equitem Parthum negans vt*

lam armaturam meliorem inueniri posse. Quidam **D** legunt hoc loco, *Nec versis.* quam scripturam quæ uis nusquam repererim, non improbo tamè. Sed receptam sequor. nam copulatio, *Et,* pertinet ad nomen *Scythas*, non ad verbum *patitur.* sic Ode 12. lib. 2. *Nec sauos Lapithas, & nimium mero Hy- laum.*

NEC, QVE NIHIL ATTINENT] Venus non patitur me bella scribere, nec Scythas, nec alia id genus, quæ nihil ad amorem attinent.

HIC VIVVM MIHI CÆSPITEM] aggreditur ad Venerem sacrificio placandam, vt facilius eius puellæ, cuius amore vritur, complexu potiat. viuus cæspes autem interdum aræ locum obtinet, maxime in rebus subitis, & longiorem moram non ferentibus, vt Od. 8. lib. 3. *positusque carbo in Caspate vino.* Verbenarum quoque in sacrificijs vsus erat, & ad aras adhibebantur. Terent. in Andria *ex ara sume verbenas.* & Od. 11. lib. 4. *ara castis vincta verbenis. Sagmina* (inquit Festus) *vocantur verbena, id est, herba pura, quia ex loco sancto arcessiebantur à consule, pratorëve, legatis proficiscentibus ad fœdus faciendum.* Quin etiam frondeis feliceis, vt laurum, myrtum, oliuam, verbenas appellabant veteres, & his aras coronabant: **E** Præterea tus adolebant, & vinū è patera libabāt: quæ omnia hîc enumerantur. Viuum aut cæspitè intellige virentem: teu cuius herba adhuc viridis est, & terræ humore alitur. Contra Homerus. *ἱ. 1.* *Flammam arefactam seu marcefactam esse dicit, quæ extincta est, Ἀὐτὰρ ἐπεὶ καὶ πῦρ ἐκάη καὶ πῦρ ἐμαρ- πόλην.*

MACTATA HOSTIA] id est, postea quàm mactata fuerit hostia. Scio aliter explicare Erasmum, & referre hoc in prouerbiorum numerum, *lenior mactata hostia*, pro homine facili & mansucto. sed errat. **VENIET.]** Glyceræ.

AD MAECENATEM.

Ode 20.

Inuitat eum ad conuiuium minimè sumtuosum.

VILE potabis modicis Sabinum
Cántharis, Græca quod ego ipse testa
Cónditum leui, datus in theatro
Cùm tibi plausus,
Care Mæcenas, eques: vt paterni
Fluminis ripæ, simul & iocosa
Redderet laudes tibi Vaticanani
Montis imago.
Cacubum, & prælo domitam Caleno
Tubibes vnam. mea nec Falernæ
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

VILE

A VILE SABINVM] vinum Sabinum, id est, non admodum magni pretij. epist. 12. lib. 1. Vilem amicorum annonam esse dicit, vbi quid deest viris bonis. epist. 15. *omnium vile.* & 1. *Vilius argentum est auro.* Saty. 1. lib. 1. *vilem assem.* Sat. 11. lib. 2. *vilibus onis.*

GRÆCA TESTA] condebant vinum in testis, id est amphoris, seu cadis fictilibus, antiquarum optimæ erant, quæ fingeantur in Græcia. propterea Græcam testam dixit. Græcam autem vel Cumanam, vel Samiam intellige. huc pertinet illud Od. 14. lib. 3. *Spartacum si qua potuit vagantem Fallere testa.* & Od. 21. eiusdem *Onata mecum consule Manlio, &c.* Falluntur autem qui testam, dolium interpretantur, quamvis dolia, fictilia fuisse, non negem.

LEVI] leui à verbo lino, id est, picavi, vel gypso obdixi. hinc relino. Ter. in Heaut. *releui dolia omnia, omnes seras.*

DATVS IN THEATRO CUM, &c.] tempus notat. notum est autem, claros, & gratiosos, & benè de rep. meritos viros, nisi forte aliqua invidia laborarent, à populo ludos spectante solitos esse plausu excipi: factiosos contra, & inuidiosos, sibilis. M. Tull. pro Sextio. *In hunc confessum P. Sextius tribunus pl. cum ageret nihil aliud in eo magistratu, nisi meam causam, venit, ac se populo dedit, non plausus cupiditate: sed ut ipsi inimici nostri voluntatem uniuersi populi viderent. Venit (ut scitis) ad columnam Meniam. tantus est ex omnibus spectaculis usque à Capitolio, tantus ex fori cancellis plausus excitatus, ut numquam maior consensio, aut apertior populi Rom. uniuersi fuisse vlla in causa diceretur.* ad quem morem referendum est illud Saty. 1. lib. 1. *populus me sibilat: at mihi plaudo Ipse domi, simul ac nummos contemplet in arca.*

VT PATERNI FLVMINIS.] Etrusci fluminis, id est, Tiberis: Mæcenas enim Etruscus erat origine, & à regibus Etruscis prognatus, vt diximus supra ad Oden primam, *Mæcenas atanis edite regibus:* quod & Prop. docet. lib. 3. *Mæcenas eques Etrusco de sanguine Regum.* Tiberis autem ab Etruria fluit.

IOCOSA IMAGO] echo, vt sup. Od. 12.

C CÆCVBVM] Vinum subintell. Vinum Cæcubum etiam ab Athenæo commendatur lib. 1. his verbis: *εὐγενὴς δὲ καὶ ὁ κερκισβὸς πληκτικός, εὐπνοῦς. παλαιῶται δὲ μετὰ ἰκανὰ ἔτη.* i. generosum autem etiam est Cæcubum, sensum pungens, ac feriens, vehemens. colligit autem vetustatem post aliquam multos annos. scriptum est etiam in nonnullis codicibus. Cæcubam, vt pertineat ad nomen, vuam.

ET PRÆLO DOMITAM CALENO.] de vino Caleno idem Athen. cod. lib. ὁ Καλιῶδες, κερκισβός, τὸ φαλέρνου εὐτομαχώπρος. id est, vinum Calenū, ventriculo vtilius, quàm Falernum. Od. 31. huius lib. *Premant Calena falce, quibus dedit Fortuna vitem.* Calenum autem à Calibus dictum, quò deducta est Colonia à Romanis, vt scribit Paterculus lib. 1. Vuam pro vino posuit, vt docet Seruius ad illum versum Virgilij Georg. 2. *Et turpeis auibis prædam fert vna racemos.*

MEA NEC FALERNÆ TEMPERANT.]

nec Falernæ vites, nec Formiani colles mea pocula temperant: id est, pocula mea non sunt temperata vino Falerno, neque Formiano, lege quæ annot. ad Od. 8. sup.

IN DIANAM, ET Apollinem. Ode 21.

Sæculare Carmen.

DIANAM teneræ dicite virgines:
Intonsam, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Ioui.
Vos letam fluuijs, & nemorum coma,
Quacumq; aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Siluis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalémque, mares, Delon Apollinis,
Insignémque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
Hic bellū lacrymosum, hic miserā famē,
Pestēq; à populo, & principe Cesare in
Persas, atque Britannos
Vestra motus ager prece.

DIANAM] carmen est sæculare *ἄποτροπαιον*: id est, comparatum ad mala impendentia, seu alioqui timenda, auertenda: ad Apollinem & Dianam. Hi autem dij offensi & irati, horribiles & formidolosi sunt. exanimant enim & interimunt: Exemplo est Niobe, cuius liberos mares quidem Apollo, fæminas autem interfecit Diana. Hom. ὄδυσσ. ο. *Ελθεὶν ἀργυρόπτερος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξυῶ Οἷς ἀθανοῖς βελέεσσι κερτακτανε.* Præterea Apollo, qui idem Phæbus est, & sol, annum metitur: Diana, quæ eadē est luna, menstruum spatium conficit. & ita hi dij temporum omniū æternitatem regunt & continent. Hoc igitur carmine puellæ Dianam, pueri mares Apollinem placare ab Horatio iubentur, vt bello composito, & sedato, pacem atque otium: fame discussā, & profligata, frugum vbertatē & rerum omnium copiam: peste depulsa, cæli salubritatem, & corporum valetudinem populo Rom. impetrent. Denique si cui huius carminis sententia videbitur obscurior, legat aliud carmen sæculare, quod est post epod. Confirmo, illius carminis lectionem multum ad hoc lucis allaturam. Verum non est omittendum, Apollinem apud Homerum semper fauere Troianis. Itaq; Paridis sagittam in Achillis eam corporis partem, quæ vulnerabilis esset, direxit. Virg. lib. Ænei. 6. princip. *Phœbe graueis Troia semper miserate labores, Dardana qui Paridis direxisti tela, manusq; Cor-*